

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Ewa Kaniok

Protokolant: Katarzyna Iwanicka

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. W. i P. W.

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę ewentualnie o ustalenie i zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II C 838/18

1. zmienia zaskarżony wyrok w części w ten sposób, że:

a. w punkcie pierwszym zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz M. W. i P. W. kwoty po 92 838,07 zł (dziewięćdziesiąt dwa tysiące osiemset trzydzieści osiem złotych siedem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 5 lutego 2019 roku do dnia zapłaty, oraz kwoty po 38 519,97 CHF (trzydzieści osiem tysięcy pięćset dziewiętnaście franków szwajcarskich dziewięćdziesiąt siedem centymów) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 5 lutego 2019 roku do dnia zapłaty i kwoty po 6 163,78 CHF (sześć tysięcy sto sześćdziesiąt trzy franki szwajcarskie siedemdziesiąt osiem centymów) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 10 lutego 2020 roku do dnia zapłaty;

b. w punkcie drugim zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz M. W. i P. W. kwoty po 1500 zł (tysiąc pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie tytułem zwrotu wydatków od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 603,14 zł (sześćset trzy złote czternaście groszy), oraz od M. W. i P. W. kwoty po 301,57 zł (trzysta jeden złotych pięćdziesiąt siedem groszy);

2. oddala apelację powodów w pozostałej części;

3. oddala apelację pozwanego;

4. zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz M. W. i P. W. kwoty po 500 zł (pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.

Ewa Kaniok

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2021 r. w sprawie II C 838/18 Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo M. W. i P. W. przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę ewentualnie o ustalenie i zapłatę.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że 18 października 2003 r. P. W. i M. W. zawarli umowę majątkową małżeńską o rozdzielnosci majątkowej (k. 212-213).

23 sierpnia 2006 r. P. W. i M. W. złożyli w (...) wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki (...) hipoteczny, z przeznaczeniem na zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym, w kwocie 609 878 zł w walucie CHF. Wnioskodawcy mieli do wyboru kredyt w walucie PLN, CHF, USD i EURO. We wniosku kredytowym wskazali, że oboje posiadają wykształcenie wyższe. P. W. był zatrudniony na umowę zlecenia jako brand manager w (...), a jego wynagrodzenie netto z ostatnich 12 miesięcy wynosiło 65 000 zł. M. W. również była zatrudniona na umowę o pracę jako konsultant ds. zakupów w (...) z wynagrodzeniem netto z ostatnich 12 miesięcy w wysokości 11 500 zł. Jako zabezpieczenie kredytu zaproponowali m.in. cesję praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych, ubezpieczenie kredytu i ubezpieczenie NWW.

Wnioskodawcy złożyli oświadczenia o tym, że bank przedstawił im w pierwszej kolejności ofertę kredytu w polskim złotym, że mają pełną świadomość ryzyka kursowego oraz, że zostali poinformowani o ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej, a także o możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej {oświadczenia — k. 201-202}.

(...) Bank SA ustalił, że powodowie mają zdolność kredytową na maksymalną kwotę 748 695,52 zł. Stosunek wnioskowanej kwoty kredytu do wartości nieruchomości wynosił 100%. (k. 197-200)

27 września 2006 r. (...) Bank SA wydał decyzję kredytową do wniosku kredytowego nr (...). Wskazano, że kwota kredytu to 570 878,20 zł, waluta waloryzacji to CHF. W § (...) wskazano, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 26 września 2006 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku SA wynosi 232 527,47 CHF, przy czym zaznaczono, że kwota ta ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku, (k. 203-205)

27 września 2006 r. P. W. i M. W. zawarli z (...) Bank S.A. w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF.

Na mocy tej umowy bank udzielił kredytobiorcom kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w W. przy ul. (...) wraz z refinansowaniem poniesionych nakładów związanych z ww. zakupem i remont przedmiotowego lokalu mieszkalnego.

Podano, że kwota kredytu to 570 878,20 zł, waluta waloryzacji CHF (§ (...)). Kredyt miał zostać spłacony w równych ratach kapitałowo-odsetkowych w ciągu 360 miesięcy, tj. od 27 września 2006 r. do 28 września 2036 r. (§ (...) umowy).

W § (...) umowy wskazano, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 26 września 2006 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosi 232 527,47 CHF, przy czym zaznaczono, że kwota ta ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, może być różna od podanej w ww. punkcie.

Zgodnie z § (...) przewidzianym z tytułu ubezpieczenia kredytu w (...) S.A. i (...) S.A. wynosi 0,20% kwoty kredytu, tj. 1 141,76 zł.

Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu wydania decyzji kredytowej wynosiło 2,75%, z zastrzeżeniem że w okresie ubezpieczenia kredytu oprocentowanie kredytu będzie podwyższone o 1,00 punkt procentowy i wynosić będzie 3,75% (§ (...)). Wartość nieruchomości stanowiącej przedmiot hipoteki wynosiła 570 878,20 zł (§ (...)).

Zabezpieczenie kredytu stanowiło ubezpieczenie niskiego wkładu własnego w (...) SA na 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Jeśli z upływem pełnych 36-miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,5% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę, tj. 3 996,15 zł oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § (...) bez odrębnej dyspozycji. (§ (...) umowy)

Wypłata kredytu miała nastąpić w następujący sposób: kwota 488 184,29 zł na rachunek prowadzony przez (...) w dwóch transzach: do 15 września 2006 r., oraz do 1 stycznia 2007 r., kwota 25 693,91 zł na rachunek kredytobiorcy celem refinansowania poniesionych nakładów związanych z zakupem, zaś kwota 57 000 zł na rachunek kredytobiorcy celem wykonania prac remontowych określonych w załączniku do wniosku kredytowego (§ (...) umowy).

Kredyt był udzielony z przeznaczeniem opisanym w §(...), w kwocie określonej w § (...), waloryzowany kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w walucie CHF jest określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu. (§ (...) umowy)

Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona była w wysokości określonej w § (...). Zmiana wysokości oprocentowania kredytu mogła nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w UE), którego waluta jest podstawą waloryzacji. O każdej zmianie oprocentowania (...) miał zawiadamiać kredytobiorcę na piśmie. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu miała być podawana również do wiadomości na stronach internetowych (...). Informację o wysokości rat kapitałowo-odsetkowych po zmianie oprocentowania kredytobiorca mógł uzyskać za pośrednictwem (...) oraz sieci Internet. (...) miał sporządzić i wysłać harmonogram spłat określający nową wysokość rat spłat kredytu. W przypadku zmiany stóp procentowych (...), zmiana oprocentowania dla uruchomionego kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypada po dniu, od którego miało obowiązywać zmienione oprocentowanie w (...). (§ (...) umowy)

Zgodnie z § (...) umowy „Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50”.

W myśl § (...) umowy, kredytobiorca zleca i upoważnia (...) do pobierania środków pieniężnych na spłatę kredytu i odsetek z tytułu udzielonego kredytu z rachunku (...), na którym kredytobiorca jest zobowiązany zapewnić w terminach zawartych w Harmonogramie spłat, środki odpowiadające wysokości wymaganej raty kapitału i odsetek. Zlecenie udzielone bankowi jest nieodwołalne i wygasa po całkowitym rozliczeniu kredytu.

W § (...) umowy zapisano, że „Wcześniejsza spłata całości Kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej, a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF, z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującym w dniu i godzinie spłaty”.

W §(...) umowy wskazano, że integralną część umowy kredytowej stanowi „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)”. Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy zapoznał się z tym dokumentem i uznał jego wiążący charakter.

W § (...) umowy kredytu P. W. i M. W. oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i że w pełni je akceptują. Kredytobiorcy oświadczyli ponadto, że są świadomi, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Z kolei w § (...) umowy kredytobiorcy oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i że w pełni je akceptują (umowa kredytu - k, 45-48,).

Integralną częścią umowy był „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) hipotecznych”. W § (...) Regulaminu zapisano, że wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu/pożyczki hipotecznej waloryzowanego kursem waluty obcej określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty obcej, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty. Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu/pożyczki hipotecznej waloryzowanej wyrażona w złotych, ulega comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty, (regulamin — k, 236-240, pismo okólne nr (...) — k. 234-235)

W dniu zawierania umowy, tj. 27 września 2006 r. kredytobiorcy złożyli oświadczenie do generalnej umowy ubezpieczenia z 31 stycznia 2005 r., wyrażając zgodę na wgląd (...) i (...) w dokumentację kredytową. Wyrazili także zgodę na dokonanie cesji praw do dochodzenia roszczeń o zwrot kwoty wypłaconego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu w stosunku do nich na rzecz (...). Zobowiązali się do zwrotu kwoty równej wypłaconemu odszkodowaniu w powodu zaprzestania spłaty kredytu z odsetkami ustawowymi od dnia wypłaty odszkodowania do dnia zapłaty, (oświadczenie — k, 211)

Kredyt został uruchomiony 29 września 2006 r., kiedy bank wypłacił kredytobiorcom 488 184,31 zł (198 497,32 CHF). Druga transza została wypłacona 21 lutego 2008 r. Bank wypłacił wtedy kredytobiorcom 82 693,91 zł (38 341,02 CHF). (zaświadczenie — k, 53, wniosek o wypłaty transzy — k. 214, potwierdzenie uruchomienia kredytu — k. 215, harmonogram spłat kredytu — k. 216, 219-223, dyspozycja uruchomienia transzy - k. 217, potwierdzenie uruchomienia transzy - k. 218).

15 lutego 2008 r. kredytobiorcy zawarli z bankiem aneks do umowy. Zmianie uległ sposób wypłaty kredytu, opisany w § (...) umowy. Wypłata kredytu miała nastąpić w następujący sposób — kwota 462 490,38 zł na rachunek prowadzony przez (...) w dwóch transzach - do 15 września 2006 r. oraz do 28 lutego 2008 r., kwota 51 387,82 zł na rachunek kredytobiorcy celem refinansowania nakładów związanych z zakupem, zaś kwota 57 000 zł na rachunek kredytobiorcy celem wykonania prac remontowych określonych w załączniku do wniosku kredytowego, (k. 49)

24 kwietnia 2009 r. strony zawarły kolejny aneks do umowy, modyfikacji uległ § (...) umowy, który otrzymał następujące brzmienie: Na dzień wydania przez (...) decyzji kredytowej o zmianie warunków umowy, oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosi 2,70%, w tym marża (...) wynosi 2,30%. Dniem wydania decyzji jest dzień 25 lutego 2009 r. W przypadku niewywiązania się przez kredytobiorcę z postanowień dodatkowych określonych w treści § (...) marża zostanie podwyższona o 0,10 p.p. i będzie wynosić po podwyższeniu 2,40%. Zwiększenie wysokości marży w powyższym trybie nie stanowi zmiany umowy oraz skutkuje zmianą wysokości oprocentowania kredytu. Podwyższone oprocentowanie kredytu obowiązuje od dnia spłaty raty kapitałowo-odsetkowej kredytu płatnej w najbliższym terminie po podwyższeniu. (aneks nr (...) - k. 50)

Z dniem 1 lipca 2009 r. uległ zmianie Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) hipotecznych, stanowiący integralną część umowy kredytu. Zmiany polegały m.in. na wprowadzeniu definicji spreadu walutowego i tabeli kursowej (...) Banku oraz zasad i przesłanek wyznaczania kursów walutowych i spreadu, opisanie zasad przeliczania kredytu z PLN na walutę. Z dniem 1 lipca 2009 r. bank umożliwił kredytobiorcom spłatę kredytu w walucie waloryzacji poprzez zawarcie aneksu.

20 lipca 2011 r. strony zawarły kolejny aneks do umowy. Zmianie uległ § (...) – przeznaczenie środków miało nastąpić na finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w W. przy ul. (...) oraz refinansowanie poniesionych nakładów związanych z zakupem i remont tego lokalu, (– k. 51)

Na podstawie aneksu z 23 sierpnia 2011 r. dokonano zmiany waluty spłaty kredytu w taki sposób, że w całym okresie kredytowania począwszy od dnia wejścia w życie aneksu spłata rat będzie odbywała się bezpośrednio w walucie waloryzacji kredytu, tj. w CHF bez przeliczania wysokości raty na złote (aneks nr (...) – k. 52).

Oprocentowanie kredytu ulegało zmianie. Kredyt był spłacany najpierw w PLN, a następnie w CHF. Kredytobiorcy zapłacili ponadto prowizję za udzielenie kredytu w wysokości 3996,15 zł, prowizję za ubezpieczenie kredytu w wysokości 1 141,76 zł, składki ubezpieczeniowe (ubezpieczenie nieruchomości) w wysokości 75,36 zł oraz składkę ubezpieczenia (...) w wysokości 10 057,39 zł.

Pismem z 30 sierpnia 2018 r. kredytobiorcy złożyli do (...) reklamację, kwestionując ważność umowy (k. 76-80).

Kredyt w CHF został zaproponowany kredytobiorcom przez doradcę z E., który przedstawił im symulację wysokości miesięcznych rat. Oferowano kredyt w (...) i w innym banku. (...) miał lepsze warunki. Pośrednik przedstawiał trzy propozycje, a najkorzystniejsza była kredytem waloryzowanym CHF – w zakresie miesięcznych rat i oprocentowania. Różnica między ratą kredytu w CHF a w PLN wynosiła 500 zł. Waluta była przedstawiana jako bezpieczna. Nie były przedstawiane mechanizmy przeliczania. Doradca informował, że rata może wzrosnąć maksymalnie o 10-20%. Doradca nie wspominał o marży banku. Nie wspominał o ryzyku kursowym. Małżonkowie nie prosili o udostępnienie draftu umowy, nie mogli negocjować umowy. Przed podpisaniem umowy odbyły się trzy spotkania. Zapoznali się z umową przed jej podpisaniem. Posiadali środki na wkład własny, ale chcieli je zachować i skorzystali z ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Wcześniej nie zawierali umów o kredyt hipoteczny. W trakcie spłaty kredytu otrzymywali harmonogram w walucie CHF. Aktualnie spłacają kredyt w CHF, wymieniają walutę w kantorze internetowym, oszczędzają w ten sposób 100 zł miesięcznie na racie. {przesłuchanie powoda – k. 474-477, przesłuchanie powódki – k. 477-478)

W okresie od 30 października 2006 r. do 1 sierpnia 2011 r. powodowie wpłacili na rzecz banku 170 480,86 zł tytułem rat kapitałowo-odsetkowych. Od 31 sierpnia 2011 r. do 10 października 2019 r. wpłacili 89 517,71 CHF tytułem rat kapitałowo-odsetkowych.

Hipotetyczne raty kredytowe ustalone z wyłączeniem postanowień waloryzacyjnych, należne bankowi od 31 października 2006 r. do 31 lipca 2011 r. wynosiły 151 301,18 zł, z czego na spłatę kapitału przypadało 48 355,33 zł, a na odsetki 102 945,85 zł. Do spłaty pozostało 522 522,87 zł płatne w 301 równych ratach. Różnica między ratami wpłaconymi a należnymi wynosi 19 179,68 zł.

Hipotetyczne raty kredytowe ustalone z wyłączeniem postanowień waloryzacyjnych, należne bankowi od 31 sierpnia 2011 r. do 10 października 2019 r. wynosiły 215 712,79 zł, tj. 58 692,45 CHF po przeliczeniu kursem średnim NBP. Na spłatę kapitału przypadało 143 711,60 zł, a na odsetki 72 001,19 zł. Do spłaty pozostało 378 811,27 zł płatne w 203 ratach. Różnica między ratami wpłaconymi a należnymi wynosi 30 825,26 CHF.

(opinia biegłego, k. 543-566)

Powodowie ostatecznie wnosili o zasądzenie od pozwanego kwot: 185 676,15 zł oraz 89 367,51 CHF, przy czym kwoty 185 676,15 zł i 77 039,94 CHF wraz z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty, zaś kwoty 12 327,57 CHF wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 listopada 2019 r. do dnia zapłaty w związku z nieważnością umowy kredytu. W pozwie zawarte były także roszczenia ewentualne, jednak wobec ustalenia nieważności umowy, nie podlegały one rozpoznaniu w niniejszym postępowaniu.

Badając umowę Sąd dostrzegł wadę mechanizmu waloryzacji, która samodzielnie by skutkowałą bezskutecznością postanowień wprowadzających ten mechanizm na podstawie art. 385¹ § 1 k.p.c. Jednakże przedmiotowa umowa dotknięta jest dalej idącą wadą w zakresie oprocentowania kredytu — skutkującą jej nieważnością.

Powodowie mają przymiot konsumenta zgodnie z art. 22¹ k.c.

Indywidualna ocena stosunku prawnego istniejącego pomiędzy stronami musi odnosić się do chwili zawarcia umowy, co wprost wynika z art. 385² k.c..

Zgodnie z art. 358¹ § 2 k.c. niedozwolone postanowienie w umowie nie wiąże konsumenta, natomiast strony tej umowy są nią związane w pozostałym zakresie. Ponadto niedozwolone postanowienie umowne jest eliminowane z konstrukcji danego stosunku prawnego na zasadzie ex lege i ex tunc. Orzeczenie sądu, także przy przesłankowym badaniu abuzywności postanowień umownych w sprawie o świadczenie, ma charakter deklaratoryjny. Nadto oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (uchwała składu 7 sędziów SN 20.06.2018 r., III CZP 29/17).

Z tej przyczyny bezprzedmiotowe są zarzuty pozwanego odnoszące się do sposobu wykonywania umowy oraz jej uciążliwości ekonomicznej dla powodów, w szczególności w odniesieniu do hipotetycznej sytuacji związania się umową kredytu bez elementu walutowego.

Umowa zawarta 27 września 2006 r. stanowi umowę o kredyt w rozumieniu art. 69 ust. 1

Spór odnosił się do postanowienia zawartego w § (...) stanowiącego iż walutą waloryzacji kredytu jest CHF, a kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 2006-09-26 według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosi 232 527,47 CHF oraz § (...) stanowiącego, że raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

Wywodzona przez powodów abuzywność postanowień umowy zawartej z pozwanym, nie dotyczy głównych świadczeń stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. drugie k.c., gdyż te w tym przypadku obejmują wysokość kredytu, okres jego spłaty, wysokość oprocentowania i prowizji.

Pojęcia „postanowienia określające główne świadczenia stron” nie należy traktować rozszerzająco. Do takich nie mogą być zaliczane postanowienia odnoszące się do świadczeń ubocznych, czy też inne postanowienia — odnoszące się pośrednio do świadczeń głównych. Klauzula waloryzacyjna, nie określa bezpośrednio świadczenia głównego, a wprowadza jedynie umowny reżim jego podwyższenia (wyrok SN 22 stycznia 2016 r., ICSK 1049/14, LEX nr 2008735).

Powodowie nie uzgodnili indywidualnie z poprzednikiem prawnym pozwanego jakichkolwiek postanowień umowy, a w szczególności tych będących przedmiotem sporu w sprawie. Projekt tekstu umowy został przedstawiony dopiero na etapie podpisywania umowy, na zasadzie formularza, którego postanowienia nie podlegały negocjacom ani zmianom z inicjatywy kredytobiorców. Indywidualne uzgodnienie postanowienia oznacza rzeczywisty i aktywny wpływ konsumenta na daną część umowy, a nie tylko jego bierną akceptacją tejże części. Zgoda na zawarcie umowy o kredyt zawierający klauzule waloryzacyjne nie jest tożsama z faktem indywidualnych negocjacji w przedmiocie treści tych klauzul.

W myśl art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Umowa z powodami została zawarta na podstawie wzorca opracowanego i przedstawionego przez pozwanego. W tej sytuacji obowiązuje domniemanie, że zawarte w niej postanowienia nie zostały indywidualnie uzgodnione z konsumentem (art. 385¹ § 3 k.c.). Pozwany nie wykazał że powodowie mieli realny wpływ na treść umowy i nie zmienia tego zapis § 29 umowy kredytowej, z którego również taka okoliczność nie wynika.

W niniejszej sprawie nie występują negatywne przesłanki do przeprowadzenia indywidualnej kontroli umowy łączącej strony w kontekście wymogów z art. 385¹ k.c.

Stosunek prawny łączący strony umowy ma cechy umowy kredytu. Walutą kredytu jest złoty polski. Opiewa na niego bowiem wprost umowa określając kwotę stawianą powodowi do dyspozycji. Nie budzi też wątpliwości, iż powodowie przystępując do umowy oczekiwali kwoty w złotych polskich, taką też zresztą otrzymali, a następnie w ratach zwracali pozwanemu.

Kredyt jest indeksowany w stosunku do waluty obcej, jednak udzielany jest w walucie polskiej i w tej walucie jest spłacany. Sporna klauzula określa zatem jedynie sposób przeliczania kwoty kredytu lub kwoty raty spłaty na inną walutę, według której są one indeksowane. Nie decydują więc o „cenie” kredytu, której odpowiednikami są odsetki i marże. Celem waloryzacji nie jest zaś w tym przypadku przysporzenie majątkowe na rzecz jednej ze stron, tylko zachowanie na przestrzeni ustalonego czasu jednolitej wartości wzajemnych świadczeń stron. Waluta szwajcarska pełni zatem rolę wyłącznie miernika wartości.

Zgodnie z art. 385¹§ 1 i 3 k.p.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Postanowienia umowy wtedy kształtują prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta, jeśli zaburzają lub niweczą równowagę kontraktową stron, bądź zmierzają do wprowadzenia konsumenta w błąd, wykorzystując jego zaufanie. Rażąco naruszenie interesów konsumenta polega na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są te postanowienia wzorca umownego, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację takich wartości jak szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność i rzetelność.

W § (...), § (...), § (...) oraz § (...) wprowadzany jest mechanizm polegający na odniesieniu kwoty 570 878,20 zł do franka szwajcarskiego. Jednak w treści umowy nie ma żadnych dodatkowych postanowień regulujących kurs waluty szwajcarskiej jako wartość stałą powiązaną ze złotym, nie ustalono również sposobu każdorazowego ustalania wartości tej waluty w odniesieniu do złotego (kursu kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego).

Jako godzące w interesy powodów należy ocenić odwołanie do tabeli obowiązującej u pozwanego. Umowa nie wskazuje bowiem jakiego rodzaju jest to tabela, czy ustalana wyłącznie na potrzeby rozliczeń kredytowych, czy także dla działalności kantorowej lub innej mającej za przedmiot obrót walutowy. Ponadto umowa nie określa sposobu ustalania kursu waluty, tj. nie odwołuje się do obiektywnych, sprawdzalnych i niezależnych od banku (jak również powodów) kryteriów, o których wiedza byłaby dostępna dla kredytobiorców. Umowa nie zawiera także uprawnienia kredytobiorców do uczestnictwa, w szczególności na zasadach równości, w każdorazowym ustalaniu kursu, w tym wypadku franka szwajcarskiego. Konsumentom nie zostały przyznane jakiegokolwiek środki działania, przy pomocy których mogliby dokonywać jakiegokolwiek weryfikacji prawidłowości działania Banku w tym zakresie. Ich rola ogranicza się do realizacji obowiązku uiszczania kolejnych rat kredytu z uwzględnieniem kursu narzuconego przez pozwanego. Tak samo zdani są na jednostronne określenie kursu walutowego, z uwzględnieniem którego następowała wypłata kredytu.

Z drugiej strony bank nie ma wyznaczonych kontraktowo żadnych ram i odniesień przy ustalaniu kursu mając w tym zakresie pełną dowolność. Wyłącznie w rękach banku pozostawione jest kształtowanie treści umowy już po jej zawarciu i w czasie jej wykonywania. Na mocy powyższych postanowień bank może jednostronnie i arbitralnie, a przy tym w sposób wiążący, modyfikować wskaźnik, według którego obliczana jest wysokość zobowiązania kredytobiorcy, i tak wpływać na wysokość świadczeń kredytobiorców. Przyznanie sobie przez pozwanego prawa do jednostronnego

regulowania wysokości rat kredytu indeksowanego kursem CHF poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu kupna oraz sprzedaży franka szwajcarskiego oraz wysokości tzw. spreadu walutowego (różnicy między kursem sprzedaży i kursem kupna waluty obcej) przy pozbawieniu powodów jakiegokolwiek wpływu na to, bez wątpienia narusza ich interesy i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. Jednocześnie biorąc pod uwagę, że przewidziany przez umowę zwrot kredytu polega na pobieraniu kwot kolejnych rat przez pozwanego z rachunku kredytobiorców (§ (...) umowy) kredytobiorcy nie uczestniczą bezpośrednio i czynnie w akcie zapłaty. W związku z tym nie mają też możliwości reakcji na obliczenia dokonane przez bank.

Dla oceny sposobu umownego ukształtowania praw i obowiązków konsumenta, kwestii abuzywności przedmiotowych postanowień bez znaczenia jest fakt, iż pozwany w istocie zobowiązany był ponieść koszty związane z pozyskaniem waluty obcej na potrzeby obsługi kredytu udzielonego powodom. Bank ustalając wysokość kursu odwołuje się do pewnych wskaźników rynkowych, które nie zostały w sposób przejrzysty i kategoryczny wskazane w łączącej strony umowie, czyni to jednostronnie i w sposób, który pozbawia konsumenta możliwości weryfikacji podejmowanych w tym zakresie działań. Samo publikowanie tabel kursowych w sposób ogólnie dostępny w żadnym stopniu nie sanuje wyżej wskazanych wadliwości. Brak precyzyjnego uregulowania tej kwestii w łączącej strony umowie, przy jednoczesnym przerzuceniu na konsumenta kosztów takich działań, tym bardziej świadczy o działaniu w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażącym naruszeniem interesów konsumenta (vide: Sąd Apelacyjny w Warszawie, VI AC a 817j 18)

Sam fakt podpisania przez powodów oświadczenia umieszczonego w § 29 umowy kredytowej podczas zawarcia umowy nie oznacza, że mieli oni realny wpływ na treść umowy. Ewentualna wiedza powodów odnośnie ryzyka wahań wartości waluty, zresztą minimalizowana przez pozwanego, nie przekłada się na samą możliwość zmiany kursu waluty służącej rozliczaniu świadczeń spełnianych w wykonywaniu umowy.

Powyższej oceny nie zmienia zawarcie przez strony aneksu do umowy z 23 sierpnia 2011 r., na podstawie którego powodom umożliwiono spłatę kredytu w CHF. Możliwość taką dała zmiana stanu prawnego wynikająca z ustawy z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 26 sierpnia 2011 r. Nie doszło jednak w ten sposób do usunięcia istniejącego wcześniej stanu abuzywności. Możliwość spłaty rat w walucie waloryzacji sama w sobie usuwa pierwotnej wady opisanego mechanizmu tj. przeliczenia kwoty kredytu przy jego uruchomieniu, co rzutuje na całość obowiązku zapłaty przez kredytobiorcę, a także na sposób obliczenia rat już zaspokojonych przez powodów. Aneks nie zawiera rozwiązań, które usuwałyby skutki istnienia umowy w dotychczasowym kształcie. Należy do nich istnienie nieuzasadnionego zróżnicowania sposobów przeliczania kwot z PLN na CHF (kapitału kredytu) i z CHF na PLN (wysokości rat).

Mając na uwadze powyższe sąd I instancji stwierdził, iż badana umowa w zakresie określonym w § (...), § (...), § (...) oraz § (...) kształtuje prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami albowiem w trakcie wykonywania umowy i od początku jej obowiązywania pozbawieni byli oni wpływu na ustalanie wysokości wskaźnika waloryzacyjnego, a wpływ na to ma wyłącznie pozwany. Taki zaś kształt umowy rażąco narusza interesy powodów, gdyż wyłącznie ich kontrahent – pozwany decyduje o wysokości świadczeń pieniężnych spełnianych w ramach zwrotu kredytu.

W związku z tym spełniona jest hipoteza normy z art. 385¹ § 1 k.c. Skutkiem uznania określonej klauzuli za niedozwoloną klauzulę umowną jest brak związania konsumenta tą klauzulą. Brak ten ma charakter bezwzględny i nie jest związany z konsekwencjami, w szczególności ekonomicznymi, jakie niezwiązanie konsumenta niedozwoloną klauzulą umowną rodzi dla jego kontrahenta.

Sąd przyjął zatem, że pozwany nie był uprawniony do przeliczenia kwoty kredytu udzielonego powodom wedle przyjętego przez siebie kursu franka szwajcarskiego, a następnie do otrzymywania rat tego kredytu jako jego spłaty wedle także przyjętego przez siebie kursu franka szwajcarskiego.

W sprawie jednakże zachodzi dalej idąca wadliwość umowy.

Otóż kluczowe w przedmiotowej umowie jest postanowienie § (...).

Przepis art. 69 ust. 5 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe nakazywał - w dacie zawierania przedmiotowej umowy – zawarcie umowy kredytu w formie pisemnej i określenie w niej wysokości oprocentowania kredytu i warunków jego zmiany. W ocenie Sądu postanowienie umowne dot. oprocentowania kredytu było dalece niejednoznaczne i nieprecyzyjne. Wskazana klauzula nie określała momentu zmian oprocentowania. Użyty w klauzuli zwrot „zmiana wysokości oprocentowania kredytu może nastąpić” powoduje, że od dowolnej decyzji banku zależało czy i kiedy jakkolwiek zmiana oprocentowania nastąpi. Sporna klauzula nie określa kierunku zmian oprocentowania, w tym jego podniesienia czy obniżenia, wobec czego kierunek zmiany oprocentowania zależał, także od wyłącznej decyzji banku. Sporna klauzula nie określa sposobu zmiany oprocentowania. Nie udziela informacji o ile oprocentowanie powinno ulec zmianie w konkretnych okolicznościach faktycznych. Nadto postanowienia wskazanego w § (...) umowy nie sposób wypełnić jakąkolwiek konkretną, obiektywną treścią.

Z treści art. 76 Prawa bankowego należy także wyciągnąć jednoznaczny, obligacyjny warunek ważności umowy kredytowej. Przepis ten wskazuje bowiem, że zasady oprocentowania kredytu określa umowa kredytu, z tym, że w razie stosowania stopy zmiennej należy określić w umowie kredytu warunki zmiany stopy procentowej pożyczki. Nie można przyjąć, aby przedmiotowa umowa realizowała ww. ustawowy obowiązek. Postanowienie dotyczące zasad zmiany oprocentowania kredytu powinno być bezwzględnie jednoznaczne, tj. dopuszczające tylko jedną możliwą interpretację, niebudzące wątpliwości, dokładnie określone, oczywiste. Postanowienie zawarte w § (...) umowy powodowało zaś, że wysokość zmieniającego się oprocentowania kredytu następowała na podstawie wewnętrznych, bliżej nieustalonych zasad. Zasady te nie zostały wprost wskazane w umowie i właściwie były znane wyłącznie pozwanemu.

W ocenie Sądu powodowie nie mieli możliwości samodzielnego ustalenia w oparciu o to konkretne postanowienie, w jaki sposób i na jakich zasadach będzie następowała zmiana oprocentowania kredytu. W umowie brak jest postanowienia dookreślającego wytyczne czy parametry, jakimi powinien kierować się bank przy ustalaniu oprocentowania. Regulamin aktualny na dzień zawierania umowy nie doprecyzowywał również tych kwestii w taki sposób, aby powodowie mieli realną szansę samodzielnego ustalenia podstaw zmiany oprocentowania.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 10 lutego 2012 r. (VI ACa 1460/11) uznał za niedozwolone i zakazał stosowania w obrocie z konsumentami postanowienia zawartego w § (...)wzorca: „Umowy kredytu w link zabezpieczonego hipoteką dla posiadaczy (...) Konta” o treści: „Stopa procentowa Kredytu może ulegać zmianom w okresie trwania Umowy w przypadku zmiany, co najmniej jednego z następujących parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego:

- a) oprocentowania lokat międzybankowych
- b) rentowności bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa
- c) zmiany stóp procentowych NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów”.

Sąd Apelacyjny wskazał, że posłużenie się w treści klauzuli sformułowaniem „może ulegać zmianom w okresie trwania umowy”, skutkuje tym, iż kredytodawca może dokonywać zmiany oprocentowania według własnego uznania i w dowolnie wybranym momencie, a co za tym idzie, jest uprawniony do wprowadzania zmian wysokości oprocentowania w sposób niekorzystny dla kredytobiorcy.

Tak sformułowane postanowienie stwarza kredytodawcy możliwość dokonywania wyłącznie takich zmian, które będą uwzględniać ekonomiczny interes jedynie kredytodawcy w odpowiednim dla pozwanego czasie. W przypadku zmiany parametrów finansowych w sposób korzystny dla konsumenta, pozwany nie jest zobowiązany do wprowadzenia odpowiednich zmian w zakresie wysokości oprocentowania kredytu. Kwestionowane postanowienie nie wskazuje

bowiem, w jakim kierunku następować będzie zmiana stopy procentowej kredytu w przypadku zmiany parametrów finansowych. Treść tej klauzuli zamieszczonej w oferowanym konsumentom

wzorcem umowy kredytu nie wskazuje w sposób konkretny i precyzyjny przesłanek, których zaistnienie warunkować będzie zmianę wysokości oprocentowania kredytu. Wymienione w kwestionowanym postanowieniu okoliczności, od których uzależniona została zmiana wysokości oprocentowania kredytu, charakteryzują się na tyle wysokim stopniem ogólności, iż uniemożliwiają kredytobiorcy faktyczną ocenę tego, czy ewentualne zmiany wysokości oprocentowania wprowadzone zostały przez pozwanego w sposób należyty. Brak oparcia przesłanek zmiany wysokości oprocentowania kredytu na zobiektywizowanych podstawach nie daje kredytobiorcy możliwości weryfikacji, czy zmiana wysokości oprocentowania dokonana decyzją kredytodawcy była uzasadniona” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 lutego 2012 r., VI ACa 1460/11).

Wskazane postanowienie uznane za nieuczciwe, zostało wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem 4704.

Należy jednak zauważyć, iż powyżej przytoczone postanowienie umowne jest bardziej precyzyjne niż to zawarte w przedmiotowej umowie. Norma kontraktowa z § (...) przewiduje, iż zmiany oprocentowania mogły następować w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej, którego waluta była podstawą waloryzacji.

Zdaniem Sądu, przedmiotowa umowa nie zawiera zatem wymaganej prawem essentialia negotii umowy kredytu. W ocenie Sądu brak jest również możliwości zastąpienia tej normy kontraktowej innym, postanowieniem, umożliwiającym konwalidowanie § (...) umowy. Wobec powyższego na skutek nieustalenia elementu przedmiotowo istotnego umowy kredytu, nie doszło w sposób ważny do zawarcia umowy. Nie ma przy tym znaczenia, że umowa była modyfikowana późniejszymi aneksami, bowiem pierwotna treść umowy powodowała, niemożliwą do konwalidacji nieważność umowy.

Brak jest też jakichkolwiek podstaw prawnych, pozwalających na zastąpienie nieustalonego przez strony czynnika warunków zmiany oprocentowania innymi wynikającymi z treści przepisów, z uwagi na brak takich przepisów. Oznacza to, że na skutek nieustalenia analizowanego elementu umowy kredytu w zakresie oprocentowania i jego zmiany, nie doszło w sposób ważny do zawarcia umowy. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż strony osiągnęły konsens co do zawarcia umowy kredytu ze zmiennym oprocentowaniem.

Sąd nie doszukał się podstaw normatywnych prowadzących do uznania za abuzywną tylko części klauzuli, przy pozostawieniu jako wiążącej pozostałej części, tj. jej elementu parametrycznego i uznał, że umowa z 27 września 2006 r., na podstawie art. 58 § 1 k.c., jest w całości nieważna, wobec braku postanowienia stanowiącego essentialia negotii umowy kredytowej, oraz przyjął, że postanowienie zawarte w § (...) umowy jest klauzulą niedozwoloną (art. 385¹ § 1 i 2 k.c.).

Powodowie wprost domagali się zapłaty, opierając swoje żądanie na nieważności umowy, będąc reprezentowanymi w sprawie przez radcę prawnego. Trudno przyjąć zatem, by ich żądanie nie było osadzone na kompleksowej refleksji co do skutków takiej oceny przedmiotowego stosunku prawnego.

Świadczenie otrzymywane przez pozwanego było w tych okolicznościach świadczeniem nienależnym, z którego pozwany ma obowiązek się rozliczyć (art. 410 § 2 k.c.).

Wobec stron aktualizuje się wzajemnie obowiązek kondykcji na podstawie art. 410 § 1 i 2 (condictio sine causa). Choć w niniejszej sprawie powołuje się na niego poprzez żądanie pozwu wyłącznie strona powodowa.

Sąd nie podzielił jednak żądania kondykcijnego w zaprezentowanym kształcie.

Sąd I instancji przywołał stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z 26 lutego 2004 r. V CK 220/03. Przepis „art. 411 pkt 2 k.c. wyłącza zastosowanie konstrukcji nadużycia prawa do żądania zwrotu świadczenia nienależnego jedynie w ograniczonym zakresie, mianowicie wówczas, gdy spełnienie świadczenia odpowiadało zasadom współżycia społecznego.

Powodowie rzeczywiście otrzymali finansowanie kosztem pozwanego. Otrzymane w ten sposób kwoty zostały przez nich spożytkowane na własne potrzeby inwestycyjne, a następnie w określonym stopniu zwrócone w postaci kolejnych rat. Trudno zatem uznać za zrozumiałą i społecznie akceptowaną zwrot przez pozwanego części tychże rat, które zostały przez niego już zaliczone na pokrycie przekazanego uprzednio powodom kapitału. Wychodziłoby już poza zasady uczciwego postępowania domaganie się zwrotu tego co uprzednio otrzymało się od innego podmiotu w wyniku wykonania nieważnej umowy, a co zostało temu podmiotowi już zwrócone.

W ocenie Sądu nie byłoby sprawiedliwie zatem by P. W. i M. W. mogli zatrzymać kapitał, który zwrócili dotychczas pozwanemu. W ten sposób otrzymaliby bowiem nie tylko „tanie” ale zupełnie „darmowe” finansowanie powiększone dodatkowo o premię w postaci odsetek za opóźnienie. Przywracanie sprawiedliwości, nie może rodzić nowej niesprawiedliwości.

Zdaniem sądu I instancji w zakresie kwot faktycznie wpłaconych przez powodów na rzecz pozwanego banku powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, nawet przy przyjęciu, że roszczenie oparte na art. 410 k.c. było w tej sprawie dochodzone. Przyjęcie odmiennego stanowiska, czyli zastosowanie teorii podwójnej kondycji, prowadzić by mogło do rezultatów mocno wątpliwych prawnie oraz społecznie.

Sąd przyjął, iż powodowie mogą skutecznie domagać się zwrotu świadczeń spełnionych bezpodstawnie tylko w kwocie przewyższającej tożsame rodzajowo świadczenie otrzymane od pozwanego. W realiach niniejszej sprawy oznacza to wartość 570 878,20 zł.

Na datę wydania wyroku wpłaty dokonywane przez powodów nie przekroczyły kwoty świadczenia otrzymanego od pozwanego tj. kwoty 570 878,20 zł. W konsekwencji roszczenie powodów o zapłatę uległo oddaleniu.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelacje od tego wyroku wniosły obie strony.

Pozwany zaskarżył wyrok w zakresie punktu pierwszego, w którym Sąd Okręgowy oddalił powództwo wskazując w uzasadnieniu na nieważność umowy kredytu nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych waloryzowany kursem CHF zawartej w dniu 27 września 2006r. wskazując, że posiada interes prawny w zaskarżeniu, gdyż został pokrzywdzony rozstrzygnięciem. Uprawnienie skarżącego do wniesienia apelacji wynika z ryzyka, że w ewentualnym przyszłym sporze Sąd uznałby związaną niekorzystnym dla pozwanego uzasadnieniem wyroku.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

Naruszenie prawa procesowego, tj.

art. 3 k.p.c., w zw. z art. 6 k.c. i w zw. z art. 232 k.p.c.

poprzez pozbawione podstaw przyjęcie, iż strona powodowa udowodniła wystąpienie przesłanek abuzywności spornych postanowień umowy, w szczególności przesłanki ukształtowania praw i obowiązków powodów w postanowieniach indeksacyjnych i dotyczących zmiany oprocentowania w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz przesłanki rażącego naruszenia interesów powodów, z pominięciem rzeczywistego rozważenia jak m.in. wyglądałaby sytuacja powodów, gdyby spornych postanowień nie uwzględniono w treści umowy, a zwłaszcza, iż bez spornych postanowień umowy kredyt powodów - jako typowy kredyt złotowy - podlegałby oprocentowaniu na innych zasadach i wg innej stopy bazowej - (WIBOR), aniżeli udzielony kredyt waloryzowany kursem CHF, z czym wiązałoby się ponoszenie przez powodów kosztów spłaty kredytu w znacznie wyższej wysokości, a jednocześnie

pomimo ponoszenia przez kredytobiorcę ryzyka walutowego - istniały podstawy do dokonania takiej oceny spornych postanowień umowy, iż pomimo występowania w umowie postanowień waloryzacyjnych dotyczących waloryzacji kredytu kursem CHF z tabeli kursowej banku oraz dotyczących zmiany oprocentowania, biorąc pod uwagę całą treść umowy, rozważenie pozycji kredytobiorcy w relacji z przedsiębiorcą nie daje podstaw do przyjęcia w świetle art. 385⁽¹⁾ k.p.c. abuzywności spornych postanowień, w tym postanowienia § (...) dotyczącego warunków zmiany oprocentowania kredytu. Błędnie Sąd I instancji odniósł swoją ocenę wyłącznie do literalnej treści kwestionowanych jednostek redakcyjnych postanowień umowy, zamiast do wynikającej z nich treści normatywnej, pomijając ponadto pozostałe postanowienia umowy. Sąd Okręgowy dokonał oceny ogólnikowej, nie uwzględniającej konkretnych okoliczności sprawy;

naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.:

-poprzez zaniechanie wszechstronnej i wnikliwej oceny materiału dowodowego, tj. pełnej treści umowy kredytu, poprzez dokonanie oceny wyłącznie samej, wyizolowanej treści § (...) umowy, z pominięciem pozostałych postanowień umowy, gwarantujących kredytobiorcy niższe oprocentowanie aniżeli przy kredycie złotowym (oprocentowanie zaoferowane w umowie 2,75% a przy kredycie złotowym 6,45%) , możliwość wypowiedzenia umowy kredytu, jak i jego wcześniejszej spłaty bez prowizji, podczas gdy te postanowienia umowy miały istotne znaczenie dla oceny prawidłowego rozkładu praw i obowiązków stron na gruncie spornej umowy a tym samym przekładały się na ocenę ewentualnego niedozwolonego charakteru kwestionowanych postanowień; poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie i nieuwzględnienie przez Sąd I instancji okoliczności zawarcia umowy dotyczących: rodzaju kredytu, o który powodowie się ubiegali - waloryzowanego kursem CHF , a co za tym idzie korzyści, jakie uzyskali w związku z zaciągnięciem spornego kredytu w porównaniu do kredytu w PLN, znacznie wyżej oprocentowanego, złożenia przez powodów oświadczenia w dniu 6 września 2006r. o zapoznaniu ich z warunkami udzielania kredytu waloryzowanego kursem waluty oraz ryzykiem kursowym i ryzykiem zmiany stopy procentowej;

naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z 6 k.c. poprzez przyjęcie niewłaściwej oceny rozkładu ciężaru dowodu w zakresie dotyczącym klauzuli oprocentowania w § (...) umowy i uznanie, że wystarczające jest dla stwierdzenia, że klauzula zmiany oprocentowania zawarta w § (...) umowy, jest abuzywna, samo dokonanie oceny treści jednostki redakcyjnej umowy kredytu jako niejednoznacznej, nieprecyzyjnej, nie określającej kierunku i sposobu zmiany oprocentowania, pozwalającej bankowi na zmianę oprocentowania według wewnętrznie ustalonych przez bank kryteriów, z pominięciem pozostałej treści umowy i kontekstu pozostałych postanowień umowy kredytu i okoliczności jej zawarcia, jak i specyfiki różnicy pomiędzy umowami o kredyty waloryzowane kursem waluty obcej i złotowe (przede wszystkim w zakresie oprocentowania) przy braku dowodzenia przez powodów przesłanek abuzywności spornego postanowienia w postaci naruszenia dobrych obyczajów i rażącego naruszenia interesu powodów jako konsumentów, które to przesłanki zostały ocenione czysto hipotetycznie, na gruncie samego literalnego sformułowania postanowień, z uwzględnieniem wyników kontroli abstrakcyjnej dokonanej przez (...) przy podobnym postanowieniu wzorca umownego, bez rozważenia treści całej umowy, okoliczności zawarcia umowy i pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie, szczególnie przedstawionych przez pozwanego, z których wynikał brak rażącego naruszenia interesów powodów;

naruszenie art. 235⁽²⁾ pkt 2 i 5 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. i 232 k.p.c. poprzez bezzasadne pominięcie wniosków dowodowych strony pozwanej wskazanych w odpowiedzi na pozew tj. raportu Instytutu (...) pt.: „Czynniki kształtujące cenę pieniądza na rynku bankowym w Polsce - analiza i projekcja, ekspertyzy pt. "Koszty finansowania kredytów walutowych (w szczególności denominowanych w CHF) przez (...) Bank”, ekspertyzy pt. "Koszty finansowania kredytów walutowych (w szczególności denominowanych w CHF) przez (...) Bank ”, i pozostałych zawartych w punkcie (...) i przyjęcie, iż dowody te są nieprzydatne do wydania rozstrzygnięcia w sprawie, podczas gdy dowody te wskazują na brak rażącego naruszenia interesu kredytobiorców w spornych postanowieniach umowy i korzyści, które powodowie osiągnęli zaciągając kredyt waloryzowany kursem CHF, oprocentowany według stawki referencyjnej dla waluty CHF i pozostałych parametrów finansowych rynku kapitałowego i pieniężnego;

naruszenie art. 299 § 1 k.p.c. poprzez przydanie dowodowi z przesłuchania stron zasadniczego znaczenia przy ustalaniu okoliczności faktycznych sprawy, jak i przy ocenie wystąpienia przesłanek abuzywności, w tym przesłanki rażącego naruszenia interesów powodów jako konsumentów, w tym w zakresie informacji co do parametrów wpływających na zmianę oprocentowania kredytu rzekomo nie udzielonych powodom na etapie procedury kredytowej, podczas, gdy dowód z przesłuchania strony ma charakter subsydiarny względem innych środków dowodowych znanych procedurze cywilnej i winien zostać przeprowadzony dopiero po ich wyczerpaniu, a nadto w okolicznościach sprawy, nie korzystał z przymiotu wiarygodności w pełnym zakresie i nie mógł stanowić podstawy ustaleń faktycznych,

Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

naruszenie art. 385¹ § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG w zw. z art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 359 § 2 k.c. i zw. z art. 358 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż uznanie za niedozwolone postanowienia umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty CHF dotyczącego zmiany oprocentowania nie rodzi konieczności zbadania, czy umowa kredytu po wyłączeniu stosowania nieuczciwych postanowień umownych dotyczących zmiany oprocentowania może nadal obowiązywać w świetle krajowego porządku prawnego, przyjęciu, że żadne przepisy prawa nie regulują tej kwestii, podczas, gdy prawidłowa wykładnia powołanych przepisów prowadzi do wniosku, iż zasadą winno być związanie stron umową w pozostałym zakresie, a sąd rozstrzygający sprawę winien ustalić, czy jest to możliwe na gruncie krajowego porządku prawnego, zaś na gruncie krajowego porządku prawnego możliwe jest dalsze wykonywanie umowy kredytu powodów w oparciu o art. 359 § 2 k.c. i art. 358 § 2 k.c.;

naruszenie art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG w zw. z art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 359 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że wobec stwierdzenia niejednoznaczności, braku precyzji sformułowań spornego postanowienia umowy kredytu dotyczącego klauzuli zmiennego oprocentowania w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia interesów powodów, podczas gdy przy ocenie abuzywności spornego postanowienia umownego sąd dokonując oceny całkowicie pominął fakt, że oprocentowanie kredytu powodów było korzystniejsze zarówno w porównaniu do kredytu Złotowego, bo skonstruowane w oparciu m.in. o stawkę Libor 3M, a począwszy od daty zawarcia aneksu nr (...) do umowy kredytu w dniu 24 kwietnia 2009 r. postanowienie umowy zakwestionowane przez Sąd, zawarte w § (...) umowy zostało przez strony zmienione, a jej ważność potwierdzona, gdyż strony wprowadziły do umowy zmienioną konstrukcję oprocentowania Libor 3M plus stała marża banku w wysokości 2,30%;

Naruszenie art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 353⁽¹⁾ k.c. i 65 k.c. i art. 69 ust. 2 pkt. 5 art. 76 ustawy prawo bankowe poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że sformułowanie kryteriów zmiany oprocentowania kredytu zawarte w § (...) umowy kredytu jest sprzeczne z art. 69 ust. 2 pkt 5 i art. 76 ustawy prawo bankowe, co w konsekwencji prowadzi do nieważności umowy kredytu, co było w szczególności wynikiem przyjęcia przez Sąd nieuprawnionego stanowiska, że postanowienie umowy kredytu dotyczące zmiennego oprocentowania jest na tyle niejasne i nieprecyzyjne, że należy przyjąć, iż umowa nie zawiera określenia warunków zmiany oprocentowania czyli essentialia negotii a zatem jest nieważna, podczas gdy w § (...) strony określiły, że oprocentowanie będzie ulegać zmianie według stawki referencyjnej dla waluty i parametrów finansowych rynku kapitałowego i pieniężnego a argumenty przytoczone przez Sąd za nieważnością umowy z powodu sprzeczności z art. 69 ust. 2 pkt 5 i art. 76 ustawy prawo bankowe są argumentami co najwyżej za abuzywnością, związanymi z niejednoznacznością i brakiem precyzji oraz przejrzystości postanowienia. Jednocześnie Sąd I instancji nie uwzględnił tego, że nie jest fizycznie możliwe w dacie zawierania umowy kredytowej przewidzenie na przyszłość, jaki może być zakres wahania zmiennej stopy oprocentowania i jakimi przyczynami wahania te mogą być spowodowane. Z samej specyfiki umowy kredytowej i natury tego stosunku prawnego wynika, że to bank, a nie kredytobiorca określa istotne cechy swojego produktu jednostronnie, bank decyduje więc o zmianie oprocentowania, co jest naturalną cechą stosunku kredytowego opartego o zmienne oprocentowanie;

naruszenie art. 58 k.c. i art. 385¹ k.c. poprzez ich wadliwą wykładnię i poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 58 k.c., polegające na przyjęciu, że w niniejszej sprawie, gdy strona powodowa zarzuca niedozwolony charakter klauzul umownych jako abuzywnych (nieprecyzyjne, niejasne), zastosowanie art. 385¹ k.c. i jego istnienie w polskim

porządku prawnym, nie wyłącza możliwości stosowania do tego samego stanu faktycznego przepisu art. 58k.c., podczas, gdy zgodnie z polskim prawem krajowym możliwość zastosowania sankcji względnej bezskuteczności danego postanowienia (art.385¹ k.c.) uzależniona jest wprost od jego ważności. Innymi słowy, jeżeli dane postanowienie jest nieważne to nie jest możliwe zastosowanie do niego sankcji bezskuteczności względnej. Pozwany wskazuje, że w przyjętej w polskim systemie prawa ochronie konsumenta skutkiem stwierdzonej abuzywności klauzuli umownej jest jej bezskuteczność w stosunku do konsumenta. Tym samym nie jest możliwe aby skutkiem stwierdzonej abuzywności klauzuli umownej była jej nieważność lub nieważność całej umowy. Z tego powodu, wobec odmiennego skutku - abuzywności i nieważności postanowienia umownego - nie jest możliwe aby ta sama klauzula była uznana jednocześnie za abuzywną i nieważną co zdaje się twierdzić Sąd I instancji;

naruszenie art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. i art. 385⁽²⁾ k.c. poprzez wadliwą ich wykładnię polegającą na nieprawidłowej interpretacji pojęcia rażącego naruszenia interesu konsumenta poprzez brak rozważenia przy ocenie abuzywności spornej klauzuli umownej zawartej w §(...)czy w tej konkretnej sprawie doszło do rażącego naruszenia interesu powodów jako kredytobiorców, w tym interesu ekonomicznego, z uwagi na to, że Sąd I instancji w zasadzie ograniczył się do oceny hipotetycznego naruszenia interesów konsumenta, oceniając treść samej klauzuli zawartej w § (...) umowy kredytu bez uwzględniania okoliczności zaistniałych przy zawieraniu umowy kredytu, bez rozważenia całokształtu treści umowy, a jeśli chodzi o interes ekonomiczny powodów z pominięciem jakichkolwiek okoliczności dotyczących zawarcia umowy, w tym korzyści ekonomicznych uzyskanych przez powodów w związku z zaciągnięciem kredytu u pozwanego, a więc bez rozważenia czy ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w spornej klauzuli spowodowało po stronie powodów powstanie szkody oraz z pominięciem interesu pozwanego banku, którego Sąd nie wziął pod uwagę w najmniejszym stopniu;

jeśli chodzi o interes ekonomiczny powodów Sąd pominął takie okoliczności, jak wysokość oprocentowania kredytu powodów jako kredytu waloryzowanego (indeksowanego) kursem waluty obecnej 2,75% - niższą aniżeli analogicznego kredytu Złotowego 6,45%, czy też wysokość prowizji za udzielenie kredytu, a więc nie rozważył czy ukształtowanie praw i obowiązków powodów jako konsumentów w spornej klauzuli spowodowało po ich stronie powstanie uszczerbku majątkowego rozpatrywanego jako nienależnie spełnione świadczenie oraz - w ramach badania wzajemnego rozkładu praw i obowiązków na gruncie spornej umowy - całkowicie pominął rozważenie interesu pozwanego banku;

naruszenie art. 385¹ k.c. w związku z art. 3 ust. 1 oraz art. 4 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13 z 5.04.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz art.385² k.c. w związku z art. 6 k.c., poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż w ramach kontroli indywidualnej postanowienia umownego pod kątem jego abuzywności nie jest konieczne dowodzenie przez powodów przesłanki rażącego naruszenia interesu konsumenta czyli kwalifikowanej postaci naruszenia oraz nie jest konieczne badanie przez Sąd sytuacji konsumenta ukształtowanej w oparciu o obowiązujące przepisy prawa krajowego przy pominięciu spornej klauzuli § (...) umowy kredytu jako abuzywnej w porównaniu do sytuacji, w której znajduje się on przy obowiązywaniu tej klauzuli w umowie;

Naruszenie art.385¹ k.c. i art.385² k.c. polegające na pominięciu przy wykładni tych przepisów zasad pro unijnej wykładni celowościowej i funkcjonalnej, w szczególności nieuwzględnieniu celów wynikających z przepisów dyrektywy Rady Unii Europejskiej z 5.04.1993 r. nr 93/13/EWG oraz braku rozważenia specyfiki usług finansowych (stosunków kredytowych) przy dokonywaniu wykładni; bezzasadnym pominięciu przy wykładni, wyraźnie sformułowanej w treści implementowanej w/w przepisem kodeksu cywilnego Dyrektywy Rady nr 93/13/EWG, wskazania interpretacyjnego co do sposobu wykładni zarówno art. 385¹ k.c., jak i art. 385³ k.c., zawartego w punkcie 2 lit. b) teza pierwsza Załącznika do w/w Dyrektywy, realizującego art. 3 Dyrektywy, wskazującego na odmienności w ocenie umów zawieranych przez konsumentów z instytucjami finansowymi, i nakazującego, wobec pozostałej treści umowy, wyłączenie z zakresu oceny, jako potencjalnie abuzywnego, postanowienia § (...)spornej umowy, objętego zarówno wyjątkiem wskazanym w Dyrektywie, jak i co do którego spełnione zostały wszystkie przesłanki zastosowania wyjątku objętego regułą interpretacyjną z pkt. 2 lit. b) teza pierwsza Załącznika do Dyrektywy;),

naruszenie art. 58 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 65 § 2 k.c., poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że dla ważności umowy kredytu nie ma znaczenia normatywna treść umowy wynikająca z zawartego przez strony aneksu do umowy kredytu, na mocy którego zakwestionowane przez Sąd postanowienie umowy kredytu zawarte w § (...) ,dotyczące kryteriów zmiany oprocentowania w pierwotnym brzmieniu nie miało już zastosowania w stosunku do stron, czyli w konsekwencji uwzględnienie zmiany umowy powinno skutkować utrzymaniem w mocy umowy kredytu, na nowych warunkach, które obie strony akceptowały chcąc zachować ciągłość istniejącego stosunku prawnego;

naruszenie art. 58 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że umowa kredytu uznana za bezwzględnie nieważną, wobec nie określenia w jej treści postanowień uznanych przez Sąd I instancji za przedmiotowo istotne, dotyczących sposobu zmiany oprocentowania, nie może zostać konwalidowana wskutek następczo podjętych przez strony czynności prawnych, podczas gdy bezwzględna nieważność nie ma charakteru definitywnego, a czynność prawna może zostać dopełniona w niezbędnym zakresie;

Powołując się na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa przy jednoczesnym uznaniu, że sporna umowa kredytu jest ważna, a kwestionowane postanowienia nie mają charakteru niedozwolonego, zasądzenie od powodów kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Powodowie zaskarżyli wyrok w całości zarzucając naruszenie art. 410 pkt 2 k.c., art. 411 pkt 1 k.c. art. 411 pkt 2 k.c. i art. 5 k.c., art.405 k.c. w zw. z art. 498 k.c., art. 7 dyrektywy Rady Unii Europejskiej z 5.04.19993r. nr 93/13/ EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, art. 498 k.c., art. 502 k.c., art. 117 par. 2¹k.c. w zw. z art. 118 k.c.

W konkluzji wnieśli o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kwoty 185.676,15 zł. oraz kwoty 77.039,94 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kwoty 12.327,57 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 21.11.2019r. do dnia zapłaty, ewentualnie gdyby sąd uznał, że umowa jest ważna zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 17.318,92 zł., oraz kwoty 27.152,99 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kwoty 4.582,18 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 21.11.2019r. do dnia zapłaty; ustalenie że postanowienia par. (...), par. (...), par. (...), par. (...), par. (...) umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF z dnia 27.09.2006r. oraz par. (...) par.(...), par. (...), par. (...) par.(...) regulaminu są wobec powodów bezskuteczne. W każdym przypadku wnieśli o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu za obie instancje.

Na rozprawie apelacyjnej powodowie wnieśli aby dochodzone kwoty zasądzone zostały po połowie na rzecz każdego z nich.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji pozwanego.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji powodów.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna i uległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne.

Zarzut naruszenia art. 233 par. 1 k.p.c. jest chybiony. Sąd I instancji wszechstronnie rozważył cały materiał dowodowy i ocenił go zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego. Niesłusznie pozwany zarzuca, iż Sąd Okręgowy przydał dowodowi z przesłuchania powodów kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd wziął bowiem pod uwagę całokształt zgromadzonego w sprawie, istotnego materiału, w tym w pierwszej kolejności dokumentację związaną z zawartą przez strony umową. To pozwany nie zaoferował dowodów na okoliczność, iż niejasne sformułowania umowy, dotyczące ryzyka kursowego, klauzul waloryzacyjnych i zmiennego oprocentowania, zostały

indywidualnie uzgodnione z powodami. Nie było zatem podstaw do odmowy wiarygodności przeprowadzonemu dowodowi z przesłuchania strony (art. 299 k.p.c.).

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 235⁽²⁾ pkt 2 i 5 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. i 232 k.p.c. poprzez bezzasadne pominięcie wniosków dowodowych strony pozwanej wskazanych w odpowiedzi na pozew tj. raportu Instytutu (...) pt.: „Czynniki kształtujące cenę pieniądza na rynku bankowym w Polsce - analiza i projekcja, ekspertyzy pt. "Koszty finansowania kredytów walutowych (w szczególności denominowanych w CHF) przez (...) Bank”, ekspertyzy pt. "Koszty finansowania kredytów walutowych (w szczególności denominowanych w CHF) przez (...) Bank”, i pozostałych zawartych w punkcie(...) Sąd I instancji trafnie wskazał, że w/w dowody są nieprzydatne dla rozstrzygnięcia.

Sąd drugiej instancji nie podziela stanowiska sądu I instancji o bezwzględnej nieważności (art. 58 § 1 k.c.) umowy zawartej przez strony 27.09.2006r. z powodu sprzeczności z przepisami Prawa bankowego (art. 69 par. 1 i 2) oraz naturą stosunku prawnego (art. 353⁽¹⁾ k.c.). Stwierdza, że umowa kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem CHF została zawarta w granicach swobody umów. Podzielenie stanowiska apelacji pozwanego w tym względzie nie oznacza jednak jej uwzględnienia.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 3 k.p.c., w zw. z art. 6 k.c. i w zw. z art. 232 k.p.c.

poprzez przyjęcie, iż strona powodowa udowodniła wystąpienie przesłanek abuzywności spornych postanowień umowy, w szczególności przesłanki ukształtowania praw i obowiązków powodów w postanowieniach indeksacyjnych i dotyczących zmiany oprocentowania w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz przesłanki rażącego naruszenia interesów powodów.

Sąd I instancji wziął pod uwagę zarówno okoliczności zawarcia umowy jak i jej treść. Fakt, że gdyby powodowie zawarli umowę kredytu złotowego bez waloryzacji kursem CHF, kredyt złotowy byłby znacznie wyżej oprocentowany, nie oznacza, że sporna umowa prawidłowo rozkładała prawa i obowiązki stron oraz, że nie narażała powodów na nieograniczone ryzyko kursowe. Niższe oprocentowanie kredytu waloryzowanego aniżeli kredytu złotowego nie stanowiło gwarancji, że rata kredytu waloryzowanego będzie utrzymywać się przez cały 30 letni okres trwania umowy na poziomie zbliżonym do poziomu z chwili zawarcia umowy. Co więcej oprocentowanie kredytu było zmienne a jego zmiana uzależniona była od decyzji banku nie podlegającej żadnej kontroli. Bank mógł dokonać zmiany oprocentowania w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta jest podstawą waloryzacji (par. (...) umowy). Owe parametry finansowe nie zostały przez Bank zdefiniowane, co więcej Bank nie musiał dokonywać zmiany oprocentowania gdy w/w parametry przemawiały za obniżeniem oprocentowania. O tym, czy i jakie korzyści uzyskali powodowie zawierając sporną umowę nie świadczą jedynie okoliczności istniejące w dacie zawarcia umowy. W dłuższej perspektywie czasowej okazało się, że kurs CHF w stosunku do złotego znacznie wzrósł, przez co znacząco wzrósł także koszt kredytu. Nie zostało wykazane przez pozwanego, że przedmiotowa umowa kredytu waloryzowanego kursem CHF, w ostatecznym rozrachunku jest dla powodów korzystniejsza niż umowa kredytu złotowego oraz, że jej postanowienia zapewniały równowagę praw i obowiązków obu stron.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego postanowienia umowy, w których przyznano bankowi uprawnienia do jednostronnego w istocie ustalenia wysokości kwoty kredytu wyrażonej w walucie waloryzacji (według kursu kupna waluty z tabeli kursowej pozwanego – § (...) umowy – k. 46) oraz jego rat płatnych przez kredytobiorcę (po przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej pozwanego – § (...) umowy – k. 46v), poprzez wyznaczanie w tabelach pozwanego kursów tej waluty oraz wysokości tzw. spreadu (czyli różnicy między kursem sprzedaży a kursem zakupu waluty obcej), bez wskazania w umowie z 27.09.2006r. r. sposobu ustalania kursów walut i przy pozbawieniu konsumenta jakiegokolwiek wpływu na powyższe, a także uprawnienia do dowolnej zmiany stopy procentowej (według niejednoznacznych kryteriów, nie określających kierunku i sposobu zmiany oprocentowania – par.(...) umowy, rażąco naruszają interesy powodów, jako konsumentów, i są sprzeczne z dobrymi obyczajami. Zatem za abuzywne zgodnie z art. 385⁽¹⁾ par. 1 k.c. uznać należało postanowienia zawarte we wskazanych wyżej punktach

umowy. Postanowienia te, jako niedozwolone, wskazywali też jednoznacznie powodowie już w piśmie reklamacyjnym, skierowanym do pozwanego w 30.08.2018r. (k.76.). W powyższym zakresie brak jest równowagi kontraktowej stron, bowiem konsument-kredytobiorca, czyli w niniejszej sprawie – powodowie, nie mieli wpływu na sposób ustalania kursu waluty obcej, zaś jej cena, wobec zawierania również marży, jest zależna wyłącznie od woli kontrahenta, czyli banku. Taka regulacja stanowi o naruszeniu dobrych obyczajów, bowiem daje jednej stronie umowy, tj. bankowi, dowolność w zakresie określania sytuacji prawnej i faktycznej drugiej strony, tj. kredytobiorcy. Ukształtowanie zaś stosunku prawnego z naruszeniem zasady równości stron pozostaje w sprzeczności z dobrymi obyczajami, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w istotnej dla konsumenta kwestii dotyczącej kosztów kredytu, rażąco narusza interesy konsumenta i jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, Biul. SN 2016/5/10). Oceny w powyższym zakresie dokonuje się przy tym według stanu z chwili zawarcia umowy. Nie ma zatem znaczenia jak faktycznie Bank korzystał z przyznanych mu w umowie uprawnień, jak kształtował kurs CHF i wysokość oprocentowania.

Sporne klauzule nie były negocjowane z powodami i nie mieli oni na nie żadnego wpływu. Sąd Okręgowy zasadnie wskazał, iż umowę z dnia 27.09.2006r. sporządzono według wzorca opracowanego przez stronę pozwaną, a w/w zakwestionowane postanowienia nie były przedmiotem negocjacji stron.

Fakt, że to powodowie wybrali walutę waloryzacji (CHF) oraz rodzaj udzielonego im kredytu (mogli wybrać ofertę kredytu złotowego) nie oznacza, że postanowienia kwestionowane w niniejszym postępowaniu zostały indywidualnie uzgodnione. Powodom zaoferowano na ich wniosek kredytowy produkt typowy, przygotowany w całości przez bank i adresowany do klientów zainteresowanych umową kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF. Zarówno wniosek kredytowy, jak i umowa kredytowa opierały się o wzorzec stosowany w banku. Elementem uzgodnionym indywidualnie była oczekiwana kwota kredytu, wskazana we wniosku o jego udzielenie, wyrażona w złotych polskich (570.878,20 zł.). Nie ulega natomiast wątpliwości, że sam produkt w postaci kredytu indeksowanego do CHF został przygotowany przez pozwanego, wobec czego nie można przyjąć, że sama konstrukcja indeksacji została uzgodniona indywidualnie. Samo wyrażenie zgody na zawarcie umowy o kredyt zawierający klauzule indeksacyjne nie jest tożsame z faktem indywidualnych negocjacji w przedmiocie treści tych konkretnych klauzul i konstrukcji indeksacji.

Pomimo, że powodowie złożyli na piśmie oświadczenie co do świadomości ryzyka kursowego, oraz zapoznania się z kryteriami zmiany stóp procentowych (par. 29 k.48v), nie można zdaniem Sądu Apelacyjnego uznać, że było ono wynikiem prawidłowej realizacji przez pozwanego jego obowiązków informacyjnych wynikających z dyrektywy Rady Unii Europejskiej z 5.04.1993r. nr 93/13/EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

Należy zauważyć, że czym innym jest zakres udzielonych informacji o określonej treści, jako element ustaleń faktycznych, (czyli jak dana osoba się zachowała, jakie słowa wypowiedziała lub napisała), a czym innym ocena złożonych oświadczeń o niekwestionowanej treści w aspekcie, czy przekazane przez kredytodawcę wiadomości mogą zostać zakwalifikowane jako pouczenie kredytobiorcy o nieograniczonym ryzyku kursowym w sposób odpowiadający standardom ukształtowanym w orzecznictwie TSUE.

Ciężar wykazania udzielenia informacji konsumentom spoczywał na pozwanym banku (art. 6 k.c.). Zgodnie ze stanowiskiem TSUE (por. wyroki z dnia 20 września 2018 r. C-51/17 TSUE /pkt 78/ i z dnia 20 września 2017 r., C- 186/16 /pkt 49) art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że wymóg, zgodnie z którym warunki umowy powinny być wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, zobowiązuje instytucje finansowe do dostarczenia kredytobiorcom informacji wystarczających do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. W tym względzie wymóg ów oznacza, że warunek dotyczący ryzyka kursowego musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny, przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości spadku wartości waluty krajowej względem waluty obcej, w której kredyt był waloryzowany, ale również oszacować – potencjalnie istotne – konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych. Oznacza to, że kredytobiorca musi zostać jasno poinformowany, że podpisując umowę kredytu waloryzowanego w

walucie obcej ponosi pewne ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku spadku wartości waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie w stosunku do waluty obcej, w której kredyt został udzielony.

W orzecznictwie wskazuje się na konieczność szczególnej staranności banku przy stosowaniu w wieloletniej umowie mechanizmu działania kursowego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020/7-8/64 i z dnia 27 listopada 2019 r., II CSK 438/18, Lex nr 2744159). Aby sprostać wymogowi przedstawienia rzetelnej informacji instytucja bankowa, powinna przedstawić ewentualne wahania kursów wymiany i ryzyko wiążące się z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej (por. wyroki TSUE z dnia 20 września 2017 r., C#186/16 / pkt 50/ oraz z dnia 10 czerwca 2021 r., C- 776/19 /pkt 65/), czego pozwany nie uczynił.

Do podjęcia racjonalnej decyzji przez powodów nie wystarczyły ogólne informacje o wzroście kosztów kredytu przy wahaniami kursowych ani tym bardziej symulacje ograniczone do różnicy w wysokości rat pomiędzy kredytem w PLN a kredytem waloryzowanym. Bank powinien bowiem przedstawić prognozy na przyszłość, ze wskazaniem przy jakim kursie koszty kredytu indeksowanego zrównają się z tymi, jakie powod ponosiłby przy kredycie złotowym, a przy jakim wyrównane zostaną korzyści płynące z zastosowanej stopy oprocentowania. Powinien też uświadomić konsumentowi, jakie jest prawdopodobieństwo zaistnienia sytuacji tego rodzaju, a nadto zwrócić uwagę na możliwości zabezpieczenia. W materiale procesowym sprawy nie ma podstaw do przyjęcia, aby takie informacje kredytobiorcy otrzymali. W ramach udzielonych im informacji skoncentrowano się na zachętach wywodzonych z niskiego oprocentowania, przy zapewnieniu o stabilności waluty CHF, zaniechano natomiast podania danych dalej idących, realnych przy długotrwałym związaniu kredytem zagrożeń, zwłaszcza w następstwie gwałtownych zmian rynkowych oraz tego skutków w postaci faktycznego wzrostu zadłużenia. Takie zachowanie należy ocenić jako nielojalne, w sytuacji gdy wzrost kursu CHF uderzał w konsumentów podwójnie: powodował nie tylko wzrost kwoty głównej kredytu, a przez to wzrost kapitałowej części raty, ale i podwyższał odsetki naliczane od aktualnego na dzień spłaty raty kursu sprzedaży CHF.

Również wiedza o zależności rat kredytu od waluty obcej nie świadczy o świadomości poziomu ryzyka kursowego oraz prawdopodobieństwie jego ziszczenia się (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18, Lex nr 2626330).

W tej sytuacji złożenie przez powodów pisemnego oświadczenia, że mają świadomość ryzyka kursowego (§ (...) umowy), nie jest wystarczające do przyjęcia, że zostali oni o nim w sposób prawidłowy poinformowani. Dodatkowo wątpliwości budzi już sama treść złożonego oświadczenia według, którego niekorzystne wahania kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Ani umowa ani Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych – w ramach (...) (k.236) nie definiują pojęcia „kosztów obsługi kredytu”, które mogą być rozumiane jako odsetki, opłaty, prowizje, marże, składki na ubezpieczenie, a nie jako rata kapitałowo-odsetkowa kredytu. W powiązaniu z postanowieniem umowy, że kwota kredytu wyrażona w CHF ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania banku ((...)umowy k.45), w ocenie Sądu Apelacyjnego nawet uważny i rozsądny konsument na podstawie tekstu umowy i regulaminu nie jest w stanie ustalić, czy wahania kursu CHF mogą mieć wpływ na wartość kapitału udzielonego mu kredytu.

Podkreślić należy, że w udostępnionych powodom dokumentach nie skonkretyzowano zasad oznaczenia kursów CHF, tymczasem konsument powinien mieć w każdym czasie możliwość jednoznacznego ustalenia w jaki sposób dochodzi do przeliczenia jego zobowiązania (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 18 listopada 2021 r., C – 212/20). Dlatego nawet jeśli swoboda banku byłaby ograniczona funkcjonowaniem mechanizmów rynkowych przy ustalaniu tabeli kursowej, to nie eliminowałoby to podstaw do stwierdzenia abuzywności wskazanych przez powodów klauzul umownych.

Powodowie nigdy nie potwierdzili abuzywnych postanowień umowy i nie wskazali, że zgadzają się na ich utrzymanie. Wola powodów wywołania skutków sanowania wcześniejszych abuzywnych postanowień umowy nie wynika z materiału dowodowego sprawy, w szczególności nie wynika z aneksów do umowy kredytu. W oświadczeniu z

19.10.2021 (k.717) powodowie wskazali, że aneksy nie miały na celu sanowania niedozwolonych postanowień, że zostali poinformowani o konsekwencjach bezskuteczności postanowień abuzywnych, oraz że nie wyrażają zgody na utrzymanie tych postanowień ani na uzupełnienie umowy po ich wyeliminowaniu nawet w sytuacji gdy umowa zostanie uznana za nieważną i zobowiązani będą do zwrotu otrzymanego od Banku świadczenia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, na skutek usunięcia uznanych za abuzywne przedmiotowych klauzul należało uznać, iż umowa nie może nadal obowiązywać bez tych klauzul a jednocześnie nie jest możliwe wypełnienie powstałych luk w umowie (por. wyrok TSUE z 3 października 2019 r., sprawa D., C-260/18). Jak wskazano w tym orzeczeniu, jeżeli zgodnie z odpowiednimi przepisami utrzymanie w mocy umowy bez zawartych w niej nieuczciwych warunków nie jest możliwe, art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich nie stoi na przeszkodzie jej unieważnieniu. Jest tak zwłaszcza wówczas, gdy usunięcie stosownych klauzul prowadziłoby nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji, ale również – pośrednio – do zaniknięcia ryzyka walutowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją przedmiotowego kredytu do waluty. Strony w niniejszej sprawie zawarły umowę o kredyt waloryzowany kursem CHF, oprocentowany według zmiennej stopy procentowej opartej o LIBOR 3M, powiększony o marżę. LIBOR (L. I. R.) jest stawką stosowaną wyłącznie do walut obcych. Stawka taka nie zostałaby nigdy zastosowana w przypadku kredytu w złotych, czyli po wyeliminowaniu odnoszących się do waluty CHF klauzul waloryzacyjnych. W przypadku bowiem kredytów w złotych stawką bazową jest WIBOR (W. I. R.). Po wyeliminowaniu klauzul niedozwolonych umowa nie zachowałaby charakteru kredytu indeksowanego kursem waluty obcej, a zatem niemożliwe jest utrzymanie jej mocy wiążącej. Wolę stron zawarcia kredytu waloryzowanego kursem CHF podkreślał sam pozwany. Zaznaczyć przy tym należy, że wbrew stanowisku sądu I instancji, w ocenie Sądu Apelacyjnego postanowienia umowne obejmujące klauzule ryzyka walutowego mieszczą się w pojęciu „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust 2 Dyrektywy 93/13 (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC zb. dod. 2021/B/20 oraz powołane tam judykaty).

Do zawartej przez strony umowy nie można zastosować uregulowania, które już po jej zawarciu zostało wprowadzone w art. 358 § 2 k.c., pozwalającego, aby na potrzeby obliczenia wysokości zobowiązania pieniężnego wyrażonego tylko w walucie obcej, przy braku skutecznych zapisów umowy albo orzeczenia sądu, można było stosować średni kurs danej waluty ogłaszany przez NBP. Przepis ten został wprowadzony z dniem 24 stycznia 2009 r. i ustawodawca nie przewidział jego zastosowania do wcześniejszych stosunków prawnych. Zatem nie dotyczy on umowy zawartej w 2006 r. i nie może sanować nieważności takiej umowy, nie może być bowiem zastosowany z mocą wsteczną do przeliczenia na walutę CHF kwoty wypłaconego kredytu i rat kapitałowo odsetkowych uiszczonych w złotych do dnia 24.01.2009r.

Uzupełnienie wyeliminowanych klauzul niedozwolonych nie jest także możliwe w oparciu o art. 359 § 2 k.c. (dotyczący wyłącznie odsetek), ani przepisów ustawy o Narodowym Banku Polskim czy art. 41 ustawy Prawo wekslowe.

Już w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 roku (C-618/10, B. E. de (...) S.A. przeciwko J. C., Legalis numer 483548) Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że w świetle art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. W opinii Trybunału, uprawnienie to przyczyniłoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwykły brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów. Umowa ta powinna bowiem w zasadzie nadal obowiązywać, bez jakiegokolwiek zmiany innej niż wynikająca z uchylecia nieuczciwych warunków, o ile takie dalsze obowiązywanie umowy jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wyeliminowanie postanowień abuzywnych powoduje nieważność umowy, która bez tych klauzul pozbawiona zostaje essentialia negotii. Powyższe oznacza, iż zarzuty apelacji odnoszące się do naruszenia art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Apelacja powodów jest uzasadniona i prowadzi do zmiany zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 par. 1 k.p.c.

Wobec ustalenia nieważności umowy kredytowej powodom, jako konsumentom, przysługuje roszczenie o zwrot świadczeń spełnionych w wykonaniu tej umowy, zgodnie z art. 410 § 1 w zw. z art. 405 k.c. Roszczenie to jest

niezależne od tego, czy i w jakim zakresie powodowie są dłużnikami banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu (tak Sąd Najwyższy w uchwale z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021/6/20 oraz w uchwale składu 7 sędziów, mającej moc zasady prawnej, z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021/9/56). Spełnione przez kredytobiorcę nienależnie na podstawie postanowienia abuzywnego świadczenie podlega zwrotowi choćby kredytobiorca był równolegle dłużnikiem banku (wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC – zb.dod. 2021/B/20). Judykatura podkreśla przy tym, że zapłata świadczenia wynikająca z abuzywności klauzul nie może być zrównana z dobrowolną, przedterminową spłatą, w związku z czym bank nie może, wbrew woli nienależycie świadczącego, zaliczać nienależnej zapłaty na poczet przysługujących świadczeń. Jeżeli umowa kredytu jest nieważna, płatności kredytobiorcy ukierunkowane na umorzenie umownego zobowiązania kredytowego (jak się okazało – nieważnego) nie prowadzą do umorzenia jego zobowiązania do zwrotu otrzymanej kwoty kredytu jako świadczenia nienależnego, gdyż sprzeciwia się temu zarówno brak woli umorzenia zobowiązania z tytułu nienależnego świadczenia, jak i brak podstaw po stronie banku, aby inaczej rozumieć działanie świadczącego. Argumentu na rzecz tezy przeciwnej nie dostarcza też art. 411 pkt 4 k.c., gdyż również w tym przepisie chodzi tylko o świadczenie ukierunkowane na zaspokojenie oznaczonej, istniejącej, lecz jeszcze niewymagalnej wierzytelności (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów, mającej moc zasady prawnej, z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021/9/56).

Zwrotowi na rzecz powodów podlegają zatem wszystkie kwoty uiszczone pozwanemu na podstawie nieważnej umowy, w tym także w zakresie kosztów ubezpieczenia. Odpadła bowiem causa takiego ubezpieczenia, co również na podstawie przepisów art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. uzasadnia zwrot świadczenia powodów z tego tytułu (por. uzasadnienie powołanej uchwały Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r.). Jak podkreśla judykatura, samo spełnienie świadczenia nienależnego jest źródłem roszczenia zwrotnego, wypełniając przesłankę zubożenia po stronie powoda, a uzyskanie tego świadczenia przez pozwanego – przesłankę jego wzbogacenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, LEX nr 2771344). Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo uznał, iż nie stanowią nienależnego świadczenia uiszczone przez powodów sumy do momentu zrównania się wysokością z kwotą otrzymaną przez nich od banku.

Wysokość sum uiszczonych przez powodów na rzecz pozwanego nie jest podważana przez pozwanego w apelacji. Na sumy te składają się 170.480,86 zł. tytułem rat kapitałowo-odsetkowych, 5.137,90 zł. tytułem prowizji, oraz prowizji za ubezpieczenie kredytu, 10.057,39 zł. tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (k.54 i nast. zaświadczenie), oraz 77.039,94 CHF i 12.327,54 CHF uiszczone tytułem rat kapitałowo-odsetkowych.

Powodowie są małżeństwem jednak nie pozostają we wspólności majątkowej. Nie ma zatem podstawy prawnej do zasądzenia na ich rzecz zwrotu nienależnego świadczenia łącznie, nie ma także podstawy prawnej do zasądzenia zwrotu tego świadczenia solidarnie, gdyż zgodnie z art. 369 k.c. zobowiązanie jest solidarne jeżeli wynika to z ustawy albo z czynności prawnej. Ten, kto spełnił świadczenie nienależne może żądać jego zwrotu w takich granicach, w jakich świadczenie to nastąpiło kosztem jego majątku (art. 405 k.c.). Na rozprawie apelacyjnej powodowie wnieśli o zasądzenie dochodzonych kwot na rzecz każdego z nich po połowie. Sąd Apelacyjny żądanie to uwzględnił, nie ma bowiem podstaw do przyjęcia, że powodowie świadczyli nienależnie na rzecz pozwanego w innych częściach. W związku z powyższym zasądzono na rzecz każdego z powodów kwoty po 92.838,07 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 5.02.2019r. do dnia zapłaty, kwoty po 38.519,97 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 5.02.2019r. do dnia zapłaty (powodowie domagali się odsetek od w/w kwot od wniesienia pozwu, sąd zasądził odsetki od doręczenia pozwu plus 14 dni stosownie do art. 455 k.c., przyjmując że termin niezwłocznie oznacza 14 dni, doręczenie pozwu nastąpiło 21.01.2019 k.106), oraz kwoty po 6.163,78 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 10.02.2020 (powodowie domagali się odsetek od 21.11.2019, sąd zasądził odsetki od doręczenia pisma rozszerzającego powództwo plus 14 dni, doręczenie w/w pisma nastąpiło 27.01.2020).

W pozostałym zakresie apelacja powodów uległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c., z tym że zmiana zaskarżonego wyroku co do istoty pociągnęła za sobą zmianę orzeczenia o kosztach procesu za I instancję. Sąd Apelacyjny na podstawie art. 100 k.p.c. zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 1500 zł. tj. po 500 zł. tytułem opłaty od pozwu i po 1000 zł. tytułem zwrotu zaliczki uiszczonej przez nich w kwocie 2000 zł. na opinię biegłego. Koszty

zastępstwa procesowego za I instancję uległy zniesieniu albowiem powodowie domagali się zasądzenia dochodzonych kwot łącznie, do czego brak było podstawy prawnej i co w konsekwencji skutkowało oddaleniem powództwa każdego z powodów w części.

Opinia biegłego kosztowała 3.206,28 zł. (k.571). Kwota 1206,28 zł. została tymczasowo pokryta ze środków Skarbu Państwa, dlatego Sąd Apelacyjny nakazał pobranie tytułem zwrotu wydatków od pozwanego kwoty 603,14 zł. i od powodów kwot po 301,57 zł. przyjmując, że skoro powodowie w części przegrali, to powinni w części pokryć wydatki poniesione przez Skarb Państwa.

Zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego nie jest zasadny. Bieg terminu przedawnienia roszczenia powodów o zwrot nienależnego świadczenia rozpoczął się dopiero w chwili gdy powodowie powzięli wiedzę o tym, że umowa zawiera niedozwolone klauzule. Powyższe nastąpiło zdaniem Sądu Apelacyjnego w sierpniu 2018r. skoro wówczas powodowie złożyli reklamację (k.76). Pozwany nie wykazał, że powodowie powzięli wiedzę o niedozwolonych klauzulach wcześniej, zatem termin przedawnienia wynoszący zgodnie z art. 118 k.c. lat sześć nie upłynął przed wniesieniem pozwu co nastąpiło 20.09.2018r.

O kosztach procesu za II instancję Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z art. 100 k.p.c. Apelacja pozwanego skierowana przeciwko ustaleniu, że umowa jest nieważna zawartemu w uzasadnieniu wyroku uległa oddaleniu, zaś apelacja powodów żądających zasądzenia uległa uwzględnieniu w części, albowiem ostatecznie sąd zasądził dochodzone kwoty po połowie na rzecz każdego z powodów. Powodowie mimo modyfikacji wniosków apelacji nie cofnęli apelacji w części, zatem należy uznać, że każdy z nich wygrał jedynie w połowie. Dlatego koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym zniosły się a tytułem zwrotu kosztów zasądzone od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 500 zł. tytułem zwrotu uiszczonej opłaty od apelacji.

SSA Ewa Kaniok